

Teija Hammar

23.3.2026

THL/1000/4.00.00/2026

Sosiaali- ja terveysministeriö

Lausunto on valmisteltu lausuntopalvelu.fi:ssä

Viite: Lausuntopyyntönne 24.2.2026 VN/21436/2025

Lausuntopyyntönne luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja eräät muut muutokset).

Lakiehdotukset

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

THL pitää myönteisenä, että lakiesityksessä määritellään selkeästi palliatiivinen hoito ja saattohoito ja että lainsäädäntöä täsmennetään siten, että hyvinvointialueilla on velvoite järjestää palliatiivinen hoito ja saattohoito potilaan tarpeen mukaan perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. THL pitää tärkeänä, että terveydenhuollon eri tasoilla ja sosiaalihuollossa voidaan puhua yhteisin käsittein.

THL arvioi, että esitys ei tuo hyvinvointialueille uusia järjestämisvastuita, mutta se voi tukea palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämistä nykyistä selkeämmin, laadukkaammin ja yhdenvertaisemmin koko maassa. Sääntelyn täsmentäminen voi myös edistää kansallisen palliatiivisen hoidon ja saattohoidon suositusten mukaisen hoidon toteutumista. THL kuitenkin toteaa, että palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palvelujen toteutuminen riippuu hyvinvointialueiden käytettävissä olevista resursseista ja osaamisesta, jotka voivat vaihdella alueittain. Pelkkä sääntelyn täsmentäminen ei välttämättä yksin riitä poistamaan alueellisia eroja palvelujen saatavuudessa ja laadussa.

THL toivoo, että esitetyt lakimuotoilut tuovat lisäarvoa elämän loppuvaiheen hoitoon ja parantavat väestön mahdollisuuksia saada

oikea-aikaista, laadukasta ja tarpeenmukaista palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa diagnoosista ja asuinpaikasta riippumatta.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

THL katsoo, että terveyskeskuksen tai terveysaseman vaihto-oikeuden tihentäminen kolmen kuukauden välein tehtäväksi lisää asiakkaiden valinnanvapautta ja voi parantaa asiakastytyvyyttä sekä palveluiden saavutettavuutta.

THL toteaa, että mahdollisuus vaihtaa terveysasemaa voi motivoida hyvinvointialueita kehittämään vähemmän suosittujen terveysasemien toimintaa ja siten tasapainottaa asiakasvirtoja. Toisaalta tiheämpi vaihtomahdollisuus voi haastaa perusterveydenhuollossa tavoiteltua hoidon jatkuvuutta, kuten omalääkäri- ja omahoitajamalleja, sekä lisätä jonkin verran työmäärää, kun potilaisiin joudutaan perehtymään uudelleen ja hoitoa aloittamaan alusta ilman aiempaa tuntemusta.

THL pitää perusteltuna, että lainsäädäntöä ehdotetaan täsmennettävän siten, että kirjallisen ilmoituksen hoitopaikan valinnasta voi tehdä paperisen ilmoituksen lisäksi myös sähköisesti. THL kuitenkin muistuttaa, että digitaalisten palvelujen kehittämisessä on samalla tärkeä huomioida asiakkaiden yksilölliset tilanteet, sillä kaikki eivät kykene tai halua käyttää sähköisiä palveluja.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seurantaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

THL:n näkemyksen mukaan erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn tietojen julkaisutiheyden muuttaminen neljästä kuukaudesta yhteen kuukauteen ei käytännössä muuta nykyistä toimintaa. Tiedot toimitetaan jo nykyisin kuukausittain THL:lle ja myös monet hyvinvointialueet julkaisevat tiedot kuukausittain verkkosivuillaan.

Teija Hammar

23.3.2026

THL/1000/4.00.00/2026

Lainsäädännön saattaminen vastaamaan nykyistä käytäntöä on siten tarkoituksenmukaista. THL pitää hyvänä, että muutos koskisi myös Vankiterveydenhuollon yksikköä.

THL katsoo, että tiheämpi tietojen julkaisu voi tukea valvontaa sekä parantaa hyvinvointialueiden mahdollisuuksia hyödyntää tietoja palvelujen seurannassa ja päätöksenteossa. Lisäksi ehdotettu lakimuutos voi lisätä potilaiden oikeuksien toteutumista lisäämällä hoitoon pääsy aikojen läpinäkyvyyttä ja potilaiden mahdollisuuksia seurata ns. hoitotakuun toteutumista erikoissairaanhoidossa.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

THL pitää lakiesityksen vaikutusarviota monipuolisena ja kattavana.

Mahdolliset muut kommentit

Pääjohtaja

Mika Salminen

Johtaja

Piia Aarnisalo

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This document contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende